

Rekord-üzletkötések a BNV-n

Elkészült a külkereskedelmi mérleg

A Külkereskedelmi Minisztériumban több ezer adat egybevetése után elkészült az idei Budapesti Nemzetközi Vásár külkereskedelmi mérlege. Ebből megtudhatjuk, hogy az 1967-es BNV sok szempontból rekordot javított. A vásár — amilyen 1991 hazai és külföldi vállalat vett részt, 234-gyel több, mint az előző esztendőben — rendkívül eredményes volt. A magyar vállalatok külföldi ki-

állításokkal vagy a vásárt látogató külföldi kereskedőkkel több mint hárommilliárd devizaforint értékű export-import üzletet kötöttek. Az üzletkötések értéke a tavalyi vásáron 2,1 milliárd devizaforint volt. E szerződések alapján Magyarország 1815,5 millió devizaforint értékű árut exportál, s 1207,9 millió devizaforint értékű árut hoz be külföldről. Az exportszerződések nagyarányú növeke-

dése elsősorban annak köszönhető, hogy a NIKEX 771,4 millió devizaforint értékű hajót és darut adott el a Szovjetuniónak, a TECH-NOIMPEX pedig 82,2 millió devizaforint értékű traktor szállítására kötött megállapodást az NDK vállalataival.

Magyar vállalatok eladtak a többi között 1920 autóbust, 195 speciális gépkocsit, majdnem 3000 hordozható rádió adó-vevő berendezést, 100 orvosi röntgenkészüléket, 110 sugárfúrót. Többség a többi között nagyobb mennyiségű ötvöztött acélhuzalt vásároltak. A tökéletes országokkal létrejött megállapodások közül kiemelkedik a Sportáru Ktsz 2,9 millió devizaforintos exportszerződése.

Jelentős szerződéseket sok esetben nem a kiállítókkal, hanem a vásárt látogató kereskedőkkel, főleg osztrák, angol, francia és nyugatnémet cégek megbízottaival írtak alá.

Vállalataink újabb értékes kereskedelmi kapcsolatokat építettek ki. A METALLIMPEX belga, a FERUNION zambiai, a HUNGAROTEX elefántcsontparti piacot szerzett. (MTI)

Július 29 30:

Szegedi ifjúsági napok

Megállapodás az Expressz és a szabadtéri igazgatóság között

A Kommunista Ifjúsági Szövetség, az Expressz Ifjúsági és Diák Utazási Iroda, valamint a Szegedi Szabadtéri Játékok igazgatósága az idén rendezti meg első ízben a szegedi ifjúsági napokat. Július 29-re 11 különvonattal és 18 autóbusszal sok ezer fiatal érkezik Szegedre az ország minden részéből. Megismerkednek a várossal, résztvesznek az ifjúsági karneválon, megtekintik a Hamlet előadását, másnap, 30-án, vasárnap pedig politikai nagygyűlést rendeznek a Dóm téren.

Tegnap, pénteken a szabadtéri játékok igazgatóságán megállapodás született arról is, hogy jövőre, a II. szegedi ifjúsági napokat július 27-28-án tartják meg. Az Expressz 1968. július 27-re ötezer fiatal utaztat a szabadtéri Bánk bán előadására, de a többi előadásokra is 500-500 fiatal részvételét biztosítja.

A megbeszélésen résztvevő Országh Imre, az MSZMP Szeged városi bizottságának osztályvezetője, dr. Csikós Ferenc, az m. j. városi tanács vb titkára, dr. Földi Gábor, a KISZ Szeged városi bizottságának titkára, Tari János, a Szegedi Sza-

badtéri Játékok igazgatója. A megállapodás aláírására Budapestről Szegedre érkezett Völgyi István, az Expressz iroda igazgatója, Váradi Béla, az Expressz igazgatóhelyettese és Kovács András osztályvezető.

Közérdekű kérdés

Hogyan igényelhető gázpalack?

A gázpalackok igénylésének új rendjéről szóló tudósításunk sok olvasó figyelmét felkeltette, többen telefonon is érdeklődtek, hogyan lehet ezután propánbután gázpalackhoz jutni. Galambos István, a Szegedi Gázmű főmérnöke a következő tájékoztatást adta: — Az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt rendelkezése értelmében július 1-től kezdve nem kötik engedélyt a propánbután gázpalackok vásárlásához, azonban a gázkészülékek üzemeltetéséhez esztendő műszaki engedélyt kell kérni. Az igénylést a vas- és edényboltokban, a cseretelepeken, valamint a kirendeltségeknél beszerzett úrlapon lehet benyújtani a Szegedi Gázműhöz. Az igénylésre most már nem kell tízforintos okmánybélyeget ragasztani.

A gázmű értesítést ad a nyilvántartásba vételről, majd az igénylővel szerződést köt. Amennyiben a szükséges műszaki feltételek megvannak, a helyszíni vizsgálat után a gázmű megadja a műszaki engedélyt. Az új rendelkezés szerint a propánbután gázkészülékek használatára nem adnak műszaki engedélyt ott, ahol vezetékes gázot lehet beszerezni. A műszaki engedély birtokában ki-ki megvásárolhatja a gázpalackot, mely esztendő a fogyasztó tulajdonát képezi: az AFOR palackjainak tulajdonát — a letéti díj fejében — az eddigi használat szerzi meg, külön megváltási díj nélkül. A készülékeket a műszaki engedély kiállítása után fél éven belül bekapcsolják.

Karinthy Frigyes:

Szavak

Nyolcvan esztendője, 1887. június 24-én született Karinthy Frigyes, századunk egyik leg-sokoldalúbb alkotója, humorista, költő, író, műfordító. Ebből az alkalomból közöljük karcolatát.

Ezt ideges emberek ismerik, ezt az idegességet, a szavakkal való játékot — nem is szójáték, az megint más, annak, ha rossz is, meg van a menése, hogy valami rejtett elmésséget akar mondani, célja van, mulattatni szeretne. Arra az ideges szövegművészre gondolok, ami hasonlít bizonyos ideges, szórakozott mozdulathoz, mikor el akarjuk terelni a figyelmünket, vagy koncentrálni — ujjropogtatás, dobolás az asztalon, fülcimpárángatás, állhúzóztatás (mintha szakállat simogatnánk).

Az emberekkel, sokféle emberekkel érintkező, folytonosan beszélő, szavakra utalt városi emberben — hát még ha mesterségénél fogva is szavakkal dolgozik szegény! — válhat ideges kényszerre ez a szavakkal való babrálás.

Közöltök, szavakkal dolgozók, frók és beszélők között, ebből a szempontból kétféle fajtát különböztetünk meg: eszedig olyant, aki szintén így van ezzel a dologgal, mint én, és olyant, aki letagadja, hogy így van vele. En most ösztönjén be fogom vallani, hogy vagyok vele.

Bevallom neked is ifjú hívő, aki a villamoson, miközben beszélgeteljes pillantásod elárulja, mire gondolsz:

arra gondolsz, hogy én most biztosan halhatatlan remekművek alapját építem magamban, vagy verset komponálok — nos hát, bevallom reked, hogy az elsiető cégtáblákat nézem, és mindegyiken olvasom a feliratot, de fordítva, hogy mi jön ki belőle. És százszor rájöttem már, hogy „takarék” az visszafelé „kérakat”, ami pontosan „kirakat”-nak hangzik. És örült örömm volt, mikor hetekig való visszafelé-olvasás után ilyen felfedezésekre bukkantam, hogy „szerda”, az visszafelé „adrsz” és „szeregni”, az visszafelé „interesz”, és „kelet”, az visszafelé „telek”, és „ingovány”, az „nyávogni”, ki sem mondatom mennyire irigyletem költőtársamat, Babits Mihályt, aki rájött, hogy „erőszakos”, az visszafelé „sok a szőre”, és „római fővezér”, az „rézverő fia, Mór”.

En bevallom, hogy én minden szót, ami eszméletembe kerül, mielőtt felhasználnám, előbb megszagolom, feldobom, leejtem, kifordítom — játszom vele, mint a macska az egérrel, csak azután kapom be. Az én életem volt, aki az elemi iskolában ezt a csodálatos dolgot kitalálta, hogy aszongya: „egy telendő, két telendő, tisztelendő”. En bevallom, nem bántom, legyek csak én hülye, a többieknek joguk van letagadni — hogy mikor a szénkereskedő feljön, és előadást tart nekem, komoly családának a közelgő téltől és a koksztól, hogy én közben ezt ismételtetem magamban görcsösen: „én kokok, te kokszt, ő kok”. És mikor egy rezgő szakállú miniszterrel beszéltem egyszer, és ő azt mondta: „mértvadás”, én magamban azt kérdeztem tőle: „mértvadás”, és mikor azt mondta: „ám, mérlegeljen”, azt felelte neki az én lelmem titokban: „ám jó, mér ne legeljek”, valamint jó hitvesemnek,

aki csitított, hogy ne mérlegeljek, annyit feletem bensőmben: „mér ne legeljek?”.

En bevallom, ha ezt a szót hallom, hogy „szelámlik”, akkor én villámlást látok, mert mennydörög és szelámlik. En bevallom, sok évvel ezelőtt, mikor azzal a híres vezérrel, Prek Bib Dodával azok a megrendítő dolgok voltak az újságban, én megálltam az utca közepén, s mielőtt érdemben foglalkoztam volna a tragédia európai jelentőségével, előbb gyorsan elmondtam magamban a következő verset:

Édes lányom, Bib Doda,
En is úgy bíbtem doda,
Még tizenhatéves koromba.
En tudom például, hogy „naplemente”, ez egy szép magyar szó. De nekem olvasosan ejtve is tetszik, hangsúlyval az utolsó előtti szótagon, így „naple-mente!”, vagy franciásan: „néplömant”. Nekem ez a szó, hogy „tanítani, mindig négerül fog hangzani, és ez a szó: „hajlam”, mindig zsidóul, így: „chajlam”. En, ha egy angol regényben tizenegy borostyánfésűről van szó, pillanatig sem felejtetem el, hogy ezt magyarul kell olvasni, így „eleven embercomb”. És „harisnya”, ez a szó mindig feltételes marad nekem. Ha risnya — de nem ris.

Mert nekem a szó, azonkívül, amit jelent, érzéki gyönyörűség is, külön, önálló életű zengése nyelvnek, szájnak, fognak, toroknak — számomra a nemcsak keserű gúny, de izes élvezet is, amit Hamlet felel Horatio-nak.

— Mit olvas felséged?

— Szó, szó, szó...

S rögtön észreveszem, hogy így is lehetne értelmezni például más kiejtéssel:

— Hogy van felséged?

— Na, szo, szo, szo.

Új szőlők és gyümölcsösök a szegedi tájban

Emelni a szakértelem színvonalát!

2

Az ültetvények állapota, továbbá termőre fordulásuk után a várható hozamok alakulása szempontjából lényeges agrotechnikai munka a jó metszés. A metszés ma még sok esetben, enyhén szólva, korszerűtlen. Szem elől tévesztik, hogy az új, széles sortávolságoknál 4 ezer tőkének kell megtermelni holdanként ugyanazt a termésmennyiséget, amit a régi gyalogművelésű területeken holdanként 6, sőt 10 ezer tőkének biztosíthatunk. Az új telepítési táblákon is sok helyütt még a hagyományos metszési módszereket alkalmazzák. A korszerű metszést, mint nélkülszélhetetlen agrotechnikai követelményt csak képzett szőlőtermelő szakmunkásokkal biztosíthatjuk. Viszont ma még kevés a gyakorlott szőlészeti szakmunkás. Ennek egyik oka az, hogy a szakmunkások sokszor nem kapják meg az őket megillető bérezést.

A járulékos létesítmények

Szólnunk kell az ültetvények járulékos létesítményeinek mai állapotáról is. Országos gond most, hogy a második ötéves terv idején az erőltetett iramú telepítés mellett elmaradtak a járulékos beruházások. S most látjuk igazán ezek nagy szükségét. Bár sok mindent pótolunk már, mégis az ültetvények járulékos létesítményei korántsem mondhatók kielégítőnek. Emiatt a termelési költségek jelenlegi alakulása sem kedvező.

Vitatható az is, hogy például a járulékos beruházások keretében szükségessé-e a permetlé tornyok? Építéssük rendkívül drága, ugyanakkor a területek tagoltasága miatt kihasználni sem lehet azokat rendesen. Úgy véljük, jobb lenne permetlé tartályok beszerzése, mivel ezek szállíthatók, másrészt sokkal olcsóbbak. Általános probléma járásunkban, hogy a termelőre fordulás után a szüretre szükséges szedő és tároló edények is hiányoznak. Ezek pótlása legköze-

lebbi teendőink közé tartozik.

A járulékos beruházások vonatkozásában ösztönzőleg hat a termelőszövetkezetekre a 2/1962. PM-FM. együttes rendelet, amely komoly összegű anyagi kedvezmény elszámolására ad módot akkor, ha az előírt beállottságot az ültetvény a termőre fordulás évében eléri, vagy meghaladja azt. Ezt a lehetőséget is jobban ki kell használnunk a következő években.

A második ötéves terv idején különböző okok, főleg belvízkárok miatt 864 kataszteri holdon kellett szőlő- és gyümölcsültetvényt selejtezni 16 millió 754 ezer forint értékben. E szám elgondolkodtató. Úgy véljük: a telepítések szakszerű előkészítése esetén ez az összeg sokkal kisebb lehetett volna.

A művelés korszerűsítése

Most legfontosabb feladataink egyike: a leromlott, gyenge ültetvények helyreállítása. Sok tsz-ben oktatlanul törekednek az átmennetileg gyenge szőlők és gyümölcsösök selejtezésére. Ezt a tendenciát feltétlenül meg kell akadályozni, mert a 60-70 százalékos beállottságú ültetvények kipusztítása még a legerősebb gazdaságokban sem járható út a jövőben. Minden eszközzel — megfelelő agrotechnikával, szerves és műtrágyázással — segítsük elő az ültetvények feljavítását.

Vizsgálataink során halloztuk az ellenérveket, hogy a mai árviszonyok közepette a szőlőtermesztés nem gazdaságos. Ezzel az állítással semmiképp sem érthetünk egyet. Igaz ugyan, hogy tsz-eink egyikében, másikában jelenleg a fűszerpaprika és a burgonya jövedelmezősége a szőlőével összehasonlítva gazdaságosabb. Ez azonban nem általános, a területek talajtani adottságaival, valamint az agrotechnikai munkák jobb minőségével magyarázhatók. Hisszük, hogy a küszöbön álló új mechanizmus, a gazdaságirányítás új rendszere ezt a problémát is korrigálja a következő években. Tehát pillanatnyi átmeneti árproblémák miatt vétkes könnyelműség lenne viszonylag könnyen helyreállítható ültetvényeket selejtezni. Felmerült már az a gondolat is: meg kellene vizsgálni, miként lehetne a szegedi járásban egyes termékképzések esetében alkalmazott ártámogatás rendszerét a szőlőre is kiterjeszteni.

Mert a mostani dotációs rendszernek egyik kétségtelen hibája, hogy a hagyományos tájkultúrákkal elsősorban a szőlő- és gyümölcstermés rovására más kultúrákat részesít előnyben, jellehet a szőlő- és gyümölcstermesztés gyorsabb ütemű fejlesztése is nemzeti érdek.

A gazdaságos természet nagymértékben függ a szőlő fajtájától is. Egy hold homoki szőlő évi művelésének évi maximális költsége mintegy 6 ezer forint. Ugyanakkor az érvényben levő borszőlő, must és bor felvásárlási árait figyelembe véve, 25 mázsa holdankénti kövidinka átlagtermésnél a termelési érték összege 10 ezer 600 forint. Ezerjő esetében 20 mázsa átlagtermést alapul véve már 12 ezer 480, rizlingnél ugyanannyi, hárslevélűnél, veltelinél ugyancsak 20 mázsa termést számítva pedig már 13 ezer 400 forint jövedelem származik kétszer fejtett bori számítva. Kadarikánál viszont már 18 mázsa holdankénti termést alapul véve az egyévi jövedelem 9 ezer 954 forintot tesz ki. Tehát kiténik, hogy a felvásárlás jelenlegi árrendszere mellett is a szőlőtermelés nem gazdaságos, megfelelő hozamok esetén tisztességes nyereséget biztosít. A termelő üzemet számára döntő feladat tehát az ültetvények és a művelés korszerűsítése.

Évtizedekre...

A termelőszövetkezetek „hozzaállása” évtizedekre befolyásolhatja, sőt meghatározhatja — az ültetvények útján — boraink minőségét. Kezükben van a népgazdasági szempontból is fontos borexportunk sorsa. Tehát: a szőlőtermesztést járásunkban semmiképp sem lehet elhanyagolni és az ebből adódó gazdasági értékeket lekiicsinyíteni.

A gazdaságosság további javítását hivatottak biztosítani azok a lehetőségek, amelyekre kormányzatunk már eddig is módot talált. Például a Magyar Állami Pincegazdaság által történő szőlő, bor felvásárlása, a bornak a termelő gazdaságok nevében való palackozása. Ezáltal a tsz-ek önállóan értékesíthetik borait, s tovább növelhetik jövedelmüket. Ezzel a lehetőséggel elsőként a balástyai Móra Ferenc Tsz közössége élt járásunkban.

CSIZMÁS SÁNDOR

(A befejező rész következik: Tovább folytatjuk a telepítéseket)

Szedik a Mayflowert

Kétezer vagonnál is több sárga- és őszibarackra számítanak

Az ország legnagyobb őszibaracktermő körzetében, a szegedi járásban a szinte példátlanul hideg, esős időjárás ellenére becslések szerint 1700 vagon őszibaracktermést várnak az idén a termelők és a felvásárlók. A sárgabarack — a rózsá és a kajsi együttvéve — az idén is a tavalyi szinten mutatkozik. A MEK és a konzervipar együttesen mintegy 350 vagon felvásárolható sárgabarackra számít.

A Mayflower fajtájú legkorábbi őszibarack most is késedeleme nélkül érkezett. Egyelőre az öttömösi, a nyári időjárása meggyorsította a gyümölcsök érését és most már folyamatosan lesz a szállítás.

Már az első termések szép fejlettek és hibátlanok, egészségesek, ami a szakszerű gazdálkodásnak, a növényvédelmi intézkedések betartásának az eredménye.

Pénteken elindult Budapestre a Szövetkezetek Megyei Értékesítő Központjának szegedi tranzittelepéről az idei első őszibarackszállítmány. A szegedi járás területén — főleg Szatmár és Balástya körzetében — húsz mázsát vásároltak fel, s ennek nagy részét a fővárosba küldték, de jutott belőle a szegedi üzletekbe is. Az utóbbi hét kedvező, napfényes időjárása meggyorsította a gyümölcsök érését és most már folyamatosan lesz a szállítás.

Már az első termések szép fejlettek és hibátlanok, egészségesek, ami a szakszerű gazdálkodásnak, a növényvédelmi intézkedések betartásának az eredménye.